

ЗОЛОТУШНИК ЄВРОПЕЙСЬКИЙ

Solidaginis virgaureae herba

GOLDENROD, EUROPEAN

Цілі або фрагментовані висушені квітучі надземні частини *Solidago virgaurea* L.

Вміст: не менше 0.5 % і не більше 1.5 % флавоноїдів, у перерахунку на гіперозид ($C_{21}H_{20}O_{12}$; *М.м.* 464.4) і суху сировину.

ІДЕНТИФІКАЦІЯ

А. Стебло циліндричне, борозенчасте, нижня частина його часто червонувато-фіолетового кольору, деколи зовсім гола або опушена короткими, зігнутими, спрямованими до верхівки волосками. Нижні листки оберненояйцеподібної або оберненоланцетоподібної форми, з пильчастим краєм, поступово звужуються до основи в довгий крилатий черешок; стеблові листки чергові, дрібніші за прикореневі листки, більш еліптичної форми, із цільним або слабозубчастим краєм; вони сидять або короткочерешкові. Обидві поверхні листків голі або слабо опушені, з виступаючим на нижній поверхні сітчастим жилкуванням. Кошики формують ущільнену волоть. Біля основи квітконіжок наявні 2 дрібні лінійні приквіткі з півчастими краями. Обгортка складається з 2–4 рядів вільних, черепитчасто розташованих приквітків, кожен із них зеленувато-жовтого кольору, з гладенькою та блискучою внутрішньою поверхнею, зовнішня поверхня опушена або гола, з півчастим краєм. Кожен кошик складається із 6–12 широкорозставлених жіночих несправжньоязичкових квіток, майже вдвічі довших за приквіткі, й 10–30 двостатевих трубчастих квіток. Всі квіткі жовтого кольору. Коричнева нижня зав'язь поступово звужена до основи, має ребристу поверхню, вкрита розсіяними волосками; вона увінчана білуватим чубком із гладеньких або шершавих блискучих волосків.

В. Мікроскопічне дослідження (2.8.23). Порошок світло-зеленого кольору. Переглядають під мікроскопом, використовуючи *хлоральгідрату розчин Р*. У порошку виявляються такі діагностичні структури (Рис. 1893.-1 і 1893.-2): фрагменти верхньої епідерми листка (вигляд із поверхні [В, N, M]), яка вкрита чітко виразною складчастою кутикулою і складається з багатокутних клітин з прямими, чоткоподібно потовщеними оболонками [Ba, Ma], однорядних багатоклітинних покривних волосків [Ha] або округлих товстостінних рубців від покривних волосків з пористою порожниною [Mb], невеликої кількості продихових апаратів аномоцитного типу (2.8.3) [Bb], деколи з прилеглою палісадною паренхімою [Bc]; фрагменти нижньої епідерми листка (вигляд

із поверхні [A, K, N]), яка вкрита дещо складчастою кутикулою і складається з клітин із звивистими оболонками в зоні пластинки [Aa] або твердішими оболонками вздовж жилок [N], численних продихових апаратів аномоцитного типу (2.8.3) [Ab], зрідка залозистих волосків з одноклітинною ніжкою і одноклітинною голівкою [Ka, Na], покривних волосків, деякі з них однорядні, багатоклітинні [F], з 1–3 тонкостінних базальних клітин [Fa], довгої дистальної клітини [Ad, Fb] і збільшеної, більш-менш округлої клітини [Ac, Fc] між ними; інші покривні волоски однорядні, багатоклітинні (з приблизно 10 клітин) із товстими тонкоскладчастими оболонками й твердою конічною дистальною клітиною (вигляд зверху [E]); зрідка фрагменти зав'язі [G], що несуть парні покривні волоски з помітно пористою центральною стінкою та роздвоєною верхівкою (вигляд зверху [Ga], вигляд збоку [Gb]); провідна тканина стебла [L], що складається із судин [La] та груп волокон [Lb]; фрагменти епідерми пелюсток зі складчастою кутикулою, крізь які проходять тонкі спіральні судини [S], вкриті дворядними залозистими волосками (вигляд збоку [P]); кулясті пилкові зерна з 3 проростковими порами й шипуватою екзиною [J]; численні волоски чубка та їх фрагменти [C, D], багаторядні зовнішні крайові клітини яких відігнуті назовні; фрагменти паренхіми [Q], деякі клітини якої містять дрібні поодинокі друзи кальцію оксалату [Qa]; фрагменти приквітків [R] з тонкоскладчастою кутикулою, які складаються з багатокутних клітин [Ra], вкритих покривними волосками [Rb] з довгою дистальною клітиною [Rd] й однорядними багатоклітинними покривними волосками [Rc] вздовж краю.

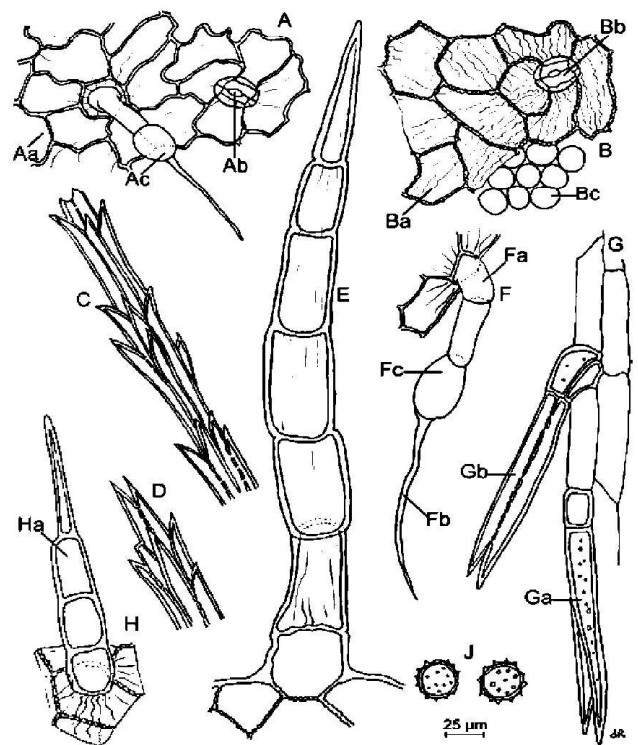

Рисунок 1893.-1. Діагностичні структури європейського золотушника (ідентифікація В)